

Undersökning om behov av strategisk miljöbedömning

Vattentjänstplan

Falu kommun

Samrådshandling

2024-09-17

Inledning

Vattentjänstplanen omfattas av reglerna om strategisk miljöbedömning i 6 kap i Miljöbalken. Parallellt med framtagandet av vattentjänstplanen genomförs en undersökning av om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, och därmed kräver en strategisk miljöbedömning. I detta dokument redovisas resultatet av arbetet med en bedömning av betydande miljöpåverkan. Dokumentet ingår i samrådsmaterialet för vattentjänstplanen, och samrådet gällande undersökningen om huruvida vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ingår således i samrådet av vattentjänstplanen.

Vattentjänstplanen är en plan av sådan karaktär att en betydande miljöpåverkan av planen inte kan förutsättas. Kommunen ska därför undersöka om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, enligt 6 kap 5 § miljöbalken, och i sådant fall genomföra en strategisk miljöbedömning. För att klarlägga om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan har denna undersökning tagits fram.

Undersökning om betydande miljöpåverkan kan antas

Vad en undersökning om betydande miljöpåverkan innebär regleras i 6 kap 6 § Miljöbalken. Där anges att kommunen ska identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan och samråda i frågan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som kan antas bli berörda av planen. Om undersökningen visar att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver en strategisk miljöbedömning tas fram och antas parallellt med planen. Om undersökningen visar att planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver ingen strategisk miljöbedömning tas fram.

I 5 § miljöbedömningsförordningen redovisas krav på undersökningens innehåll. Undersökningen för vattentjänstplanen har gjorts med utgångspunkt i den checklista som Falu kommun använder i samband med motsvarande undersökningar för detaljplaner och program enligt PBL.

Undersökningen visar att flertalet av de potentiellt negativa effekterna av vattentjänstplanen är kopplade till hur eventuella arbeten utförs i genomförandeskedet, exempelvis vid planering och projektering av VA-utbyggnad i specifika områden som pekas ut i vattentjänstplanen. Sådant påverkan kommer hanteras i de specifika ärenden där det kan vara aktuellt. Påverkan i form av störningar vid exempelvis ledningsarbeten, är också att betrakta som tillfällig. Undersökningen konstaterar också att det kan uppstå positiva effekter för hälsa och miljö när enskilda avloppsanläggningar ersätts med gemensamma eller allmänna lösningar.

Sammanvägd bedömning

Planförslaget bedöms utifrån genomförd undersökning inte innebära en sådan betydande miljöpåverkan som enligt 6 kap miljöbalken kräver att särskild miljöbedömning måste göras. Planen bedöms sammantaget ha en något positiv påverkan, bland annat avseende trygghandet av vattentjänsterna och en minskad näringsämnesbelastning på vissa vattenförekomster.

Checklista

Mål, planer och riksintressen			
	Påverkan <i>Förbättring/ Ingen/ Försämring</i>	Tillfällig påverkan <i>Ja/Nej</i>	Effekter och konsekvenser
Globala mål, Agenda 2030	Förbättring	Nej	Vattentjänstplanen bidrar till att säkerställa en långsiktigt hållbar VA-försörjning i kommunen, vilket bidrar till uppfyllelse av mål 6 - "Rent vatten och sanitet för alla".
Sveriges miljömål	Liten förbättring	Nej	Genom att identifiera områden med behov av en förändrad VA-hantering kan belastningen från avloppsvatten på sjöar och vattendrag minska, vilket i viss utsträckning bidrar till uppfyllelse av målen "Levande sjöar och vattendrag" och "Ingen övergödning". Genom den prioriteringsmatris som tagits fram i arbetet kan tillgängliga resurser riktas dit de gör störst nytta.
Miljökvalitetsnormer för vatten	Förbättring	Nej	Utsläpp från enskilda avlopp till yt- och grundvattenförekomster minskar. Vattentjänstplanen bedöms inte medföra behov av nya kommunala avloppsreningsverk.
Översiktsplan och fördjupad översiktsplan	Ingen		Ingen direkt påverkan, men planen blir ett underlag för framtida översiktsplanering och fördjupade översiktsplaner.
Övriga kommunala policys, planer och program	Ingen		
Riksintressen	Ingen		Markarbeten kan eventuellt ske inom riksintressen i samband med exempelvis ledningsdragningar i ett genomförandeskede, men marken återställs. Påverkan från sådana arbeten hanteras då i det utredningsarbete som ska föregå den specifika åtgärden.

Hälsa, biologisk mångfald och skyddade djur- och växtarter			
	Påverkan <i>Förbättring/ Ingen/ Försämring</i>	Tillfällig påverkan <i>Ja/Nej</i>	Effekter och konsekvenser
Fysisk hälsa och andra miljörelaterade hälsofrågor	Förbättring	Nej	Utbyggnad av allmänt VA och ett arbete för att skapa gemensamhetsanläggningar i områden med bristfällig vattenkvalitet i enskilda brunnar kan förväntas ge förbättrad fysisk hälsa.

			En förändrad VA-hantering i områden där det bedömts finnas ett sådant behov kan i vissa fall leda till en bättre badvattenkvalitet.
Påverkan på djur- och växtarter som är skyddade enligt 8 kap. Miljöbalken, Artskyddsförordningen SFS 2007:845, ex. fridlysta växter och djur	Ingen		Ingen direkt påverkan. Beroende på framtida ledningsdragningar kan eventuellt temporär påverkan uppstå vid anläggningsarbeten i genomförandeskedet. Det hanteras då i det utredningsarbete som ska föregå den specifika åtgärden.
Påverkan på skyddade områden, ex. biotopskydd, strandskydd, naturreservat mm. eller andra kända naturvärden	Ingen		Ingen direkt påverkan. Beroende på framtida ledningsdragningar kan eventuellt temporär påverkan uppstå vid anläggningsarbeten i genomförandeskedet. Det hanteras då i det utredningsarbete som ska föregå den specifika åtgärden.
Ekosystemtjänster	Ingen		

Mark, vatten, klimat, bebyggelse och kulturmiljö			
	Påverkan <i>Förbättring/ Ingen/ Försämring</i>	Tillfällig påverkan <i>Ja/Nej</i>	Effekter och konsekvenser
Risk för eller konsekvenser av ras, skred och erosion	Ingen		
Risk för eller konsekvenser av översvämning och skyfall	Förbättring	Nej	Vattentjänstplanen omfattar en redovisning av risker för påverkan på den allmänna VA-anläggningen vid skyfall, vilket möjliggör framtagande av åtgärder för att mildra de konsekvenser som riskerar att uppstå.
Fastläggning/rörlighet av föroreningar i mark och exponering för föroreningar	Förbättring	Nej	Exponering för föroreningar, främst via dricksvattnet, kan förväntas minska i de områden där allmänt VA byggs ut och där ett arbete för att skapa gemensamhetsanläggningar sker.
Tillgång, kvalitet och användning av yt- och grundvatten, inklusive dricksvattentäkter	Försämring/ Förbättring	Nej	Uttaget i kommunala dricksvattentäkter ökar när fler fastigheter ansluts till allmänt VA. Tillstånd finns för dricksvattenuttag vid de kommunala dricksvattentäkterna och det bedöms inte vara aktuellt med uttag utöver redan tillståndsgivna volymer. Minskat uttag från lokala grundvattenförekomster när enskilda anläggningar ersätts med allmänt VA. En förbättrad grundvattenkvalitet kan förväntas i områden där allmänt VA byggs ut.

Nyttjande av grus- och bergtäkter samt mineraltillgångar	Ingen	Ja	Vid anläggningsarbeten för allmänna VA-ledningar kommer viss materialåtgång ske. Samtidigt finns ett materialbehov även vid förnyelse av enskilda avloppsanläggningar, vilket behöver göras regelbundet. Sammantaget bedöms därför ingen påverkan ske.
Utsläpp av klimatpåverkande gaser, direkt eller genom efterfrågan på produkter, energianvändning, materialproduktion, transporter mm	Ingen		När allmänna VA-ledningar anläggs krävs anläggningsmaskiner, material och transporter. Samtidigt minskar behovet av bilar för slamtömning när enskilda anläggningar ersätts med allmänt VA. Enskilda avloppsanläggningar behöver också förnyas regelbundet, vilket ger upphov till utsläpp.
Kulturhistoriska sammanhang och kulturmiljöers struktur, samband, kontinuitet, nyttjande, tolkning mm	Försämring	Ja	Beroende på framtida ledningsdragningar kan påverkan uppstå vid eventuella anläggningsarbeten i områden av kulturhistoriskt värde. Det hanteras då i det utredningsarbete som ska föregå den specifika åtgärden så att påverkan minimeras.
Enskilda kulturhistoriska eller arkitektoniskt värdefulla objekt	Ingen		Vid eventuell ledningsdragning i områden med enskilda värdefulla objekt kan arbetet planeras så att objektet inte påverkas.

Samlad bedömning	
Argument för att planen ska antas medföra betydande miljöpåverkan	Anläggning av VA-ledningar kommer över tid att kräva markarbeten längs långa sträckor, med utsläpp och materialåtgång som följd. Ledningsdragningar kan eventuellt behöva ske i vattenmiljö och genom områden med särskilda värden. Befintligt kommunalt VA-nät kan förväntas få en ökad belastning när fler fastigheter ansluts.
Argument mot att planen ska antas medföra betydande miljöpåverkan	Anläggningsarbeten sker under begränsad tid, vartefter påverkan från dessa upphör. Genom planering och hänsynstagande i varje specifikt ärende kan också en eventuell påverkan från sådana arbeten undvikas eller minimeras. Genom utbyggnad av allmänt VA och välplanerade insatser i områden som fortsatt ska klara sin VA-försörjning enskilt kan utsläpp av förorenande ämnen via avlopp minska och vattenkvaliteten i lokala yt- och grundvattenförekomster förbättras. Vattentjänstplanens kartläggning av risker för påverkan på allmän VA-anläggning till följd av skyfall möjliggör åtgärder för att motverka

	konsekvenserna och därigenom exempelvis minimera bräddningar av avloppsvatten eller risk för påverkan på dricksvattenkvalitet.
Avvägning Vilka argument väger tyngst och varför?	De negativa miljökonsekvenserna av vattentjänstplanen är i allmänhet små och till merparten temporära under exempelvis utbyggnadsskeden. Det blir också en ökad belastning på kommunala vatten- och reningsverk när fler fastigheter ansluts. De negativa konsekvenserna bedöms dock vara små i jämförelse med de vinster för hälsa och miljö som det innebär att enskilda avloppsanläggningar ersätts med gemensamma eller allmänna lösningar.
Antas planens genomförande innebära betydande miljöpåverkan? ja/nej	Nej